

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง

เล่ม ๓

ก้างคาวกินกล้วย, เพลง - จิตรกรรมกระบวนจีน

จัดพิมพ์เนื่องใน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

สารบัญ

ค้ำควากินกล้วย, เพลง	๙๙๓	คูเมือง - กำแพงเมือง	๑๐๓๔
คานหาม ดู ยานมาศ	๙๙๓	คุน : พืช	๑๐๓๗
คามวาสี	๙๙๓	เค้นเค็ด ดู ชุมเห็ดไทย	๑๐๓๘
ค่ายบางระจัน, อำเภอ	๙๙๔	เคลิ้ม ปักขี้, นาย	๑๐๓๘
คำเขมรในภาษาไทย	๙๙๗	เคียว : เครื่องใช้	๑๐๓๘
ค่านับครุโชนละคร, พิธี	๑๐๐๕	เครื่องวัลย์วรวิหาร, วัด	๑๐๓๙
ค่านับครุเพลงพื้นบ้าน, พิธี	๑๐๐๕	เครื่องกลิ้ง	๑๐๓๙
คำภาษาบาลี - สันสกฤตในประเทศไทย	๑๐๐๕	เครื่องขมา	๑๐๓๙
คำผวน	๑๐๐๙	เครื่องแขวนดอกไม้สด	๑๐๔๕
คำฝอย : พืช	๑๐๑๑	เครื่องคร่ำ	๑๐๔๖
คำหยาด, พระตำหนัก	๑๐๑๑	เครื่องเคียงเครื่องแนม	๑๐๔๘
ศิริมานนท์, กลอนสวด	๑๐๑๔	เครื่องเงิน	๑๐๔๙
ศิริมานนท์, คัมภีร์	๑๐๑๕	เครื่องจักสานกะเหรี่ยงกาญจนบุรี	๑๐๕๒
คีมีไม้ : เครื่องใช้	๑๐๑๕	เครื่องจักสานพนัสนิคม	๑๐๕๙
คีรี, เขา ดู พระนครคีรี	๑๐๑๖	เครื่องจักสานภาคกลาง	๑๐๖๒
คีรีมาศ, อำเภอ	๑๐๑๖	เครื่องจิ้ม	๑๐๖๘
กีกฤทธิ ปราโมช, พลตรี หม่อมราชวงศ์	๑๐๑๙	เครื่องช้ำง	๑๐๗๐
คุรุบูชา ดู ไหว้ครูและครอบโชนละคร, พิธี	๑๐๒๗	เครื่องเซ่น	๑๐๗๑
คุลาช่อนรูป, กลบท	๑๐๒๗	เครื่องดนตรีไทย	๑๐๗๒
คุลาตีไม้ ดู คุลาตีไม้	๑๐๒๗	เครื่องดอกไม้สด	๑๐๗๖
คุกขี้ไก่	๑๐๒๗	เครื่องแต่งตัวโชนและละคร	๑๐๗๙
คุกพาทย์, เพลง	๑๐๒๘	เครื่องถม	๑๐๙๐
คุกหลวงนครบาล	๑๐๒๘	เครื่องถมปัต	๑๐๙๖
คุณ	๑๐๓๑	เครื่องถ้วยจีน	๑๐๙๗
คุณพุ่ม	๑๐๓๑	เครื่องถอด	๑๑๐๒
คุณสุวรรณ	๑๐๓๑	เครื่องทองลงหิน	๑๑๐๒
คุณหญิง	๑๐๓๒	เครื่องทองสุโขทัย	๑๑๐๗
คุดทะราดเหยียบกรวด, เพลง	๑๐๓๒	เครื่องทองเหลืองบ้านท่ากระยาง	๑๑๑๔
คุม	๑๐๓๒	เครื่องเทศ	๑๑๑๖
คุมยา	๑๐๓๓	เครื่องนมัสการ	๑๑๑๗
คุบัว, เมืองโบราณ	๑๐๓๓	เครื่องนมัสการทองทิศ ดู เครื่องนมัสการ	๑๑๒๑

(๖)

เครื่องนมัสการทองน้อย ดู เครื่องนมัสการ	๑๑๒๑	แคล้วคลาด, วิชา ดู กงกระพันชาตรี, วิชา	๑๑๘๓
เครื่องนมัสการทองใหญ่ ดู เครื่องนมัสการ	๑๑๒๑	และขนมครก : การเล่น	๑๑๘๓
เครื่องแนม ดู เครื่องเคียงเครื่องแนม	๑๑๒๑	โค, ขนม	๑๑๘๓
เครื่องบวงสรวง ดู เครื่องสังเว	๑๑๒๒	โค, ตำรา	๑๑๘๓
เครื่องบูชา	๑๑๒๒	โคนันทีวิศาล	๑๑๘๗
เครื่องเบญจรงค์ ดู เบญจรงค์	๑๑๒๕	โคบุตร	๑๑๘๘
เครื่องประทีป	๑๑๒๕	โคบุตร, บทเห่	๑๑๘๙
เครื่องปรุงรส ดู อาหารการกินในภาคกลาง	๑๑๒๗	โคอุสุภราช	๑๑๙๐
เครื่องปรุงหลักในอาหารไทย ดู	๑๑๒๗	โคกขาม, วัด	๑๑๙๑
อาหารการกินในภาคกลาง		โคกเจริญ, อำเภอ	๑๑๙๑
เครื่องปั้นดินเผาในภาคกลาง	๑๑๒๗	โคกปีบ, อำเภอ ดู ศรีมโหสถ, อำเภอ	๑๑๙๔
เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง	๑๑๔๓	โคกยายมั่นบ้านเก่า	๑๑๙๔
เครื่องปูน	๑๑๔๕	โคกสำโรง, อำเภอ	๑๑๙๕
เครื่องม้า	๑๑๔๖	โคตรตะบอง, พญา	๑๑๙๗
เครื่องมุก	๑๑๔๗	โคม	๑๑๙๘
เครื่องราง	๑๑๕๐	โคมลอย	๑๒๐๑
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย	๑๑๕๓	โคมเวียน	๑๒๐๒
เครื่องร่ำ	๑๑๕๖	โคลง	๑๒๐๓
เครื่องโรง	๑๑๕๗	โคลงภาพฤษีตัดคน	๑๒๐๘
เครื่องลายคราม	๑๑๕๘	โคลงโลกนิติ	๑๒๑๑
เครื่องศาสตราวุธและเครื่องกำบัง	๑๑๖๒	โคเก็ก	๑๒๑๓
เครื่องสด	๑๑๖๕	หม่อง : เครื่องดนตรี	๑๒๑๖
เครื่องสังเว	๑๑๖๖	หม่อง : การทำ	๑๒๒๒
เครื่องสีข้าว	๑๑๗๐	หม่องในนาฏกรรม	๑๒๒๓
เครื่องสีข้าวโพด	๑๑๗๑	งบ	๑๒๒๘
เครื่องสูง	๑๑๗๒	งบเชิงฝั่ง	๑๒๒๘
เครื่องสูงทองแผ่ลวด	๑๑๗๕	งอบ	๑๒๒๘
เครื่องหยวก	๑๑๗๕	งานกระเจาดบ้านบางจาน : ประเพณี	๑๒๓๓
เครื่องหีบอ้อย	๑๑๗๗	งานแกะสลักผักสดและผลไม้	๑๒๓๕
เครื่องอับเฉา	๑๑๗๘	งานแกะสลักไม้	๑๒๔๐
แค, วัด	๑๑๘๑	งานเขียนน้ำยาปิดทองรดน้ำ	๑๒๔๗
แคแตรลอยน้ำตาล : อาหาร	๑๑๘๒	งานเขียนระบายสีก้ามล่อ	๑๒๕๑
แคนวงประยุกต์ลาดยาว	๑๑๘๒	งานช่างประดับกระจก	๑๒๕๓

งานช่างประดับมุก	๑๒๕๗	จระนำ	๑๓๕๑
งานใบตอง	๑๒๖๓	จริงจัง : การเล่น	๑๓๕๒
งานประดิษฐ์ดอกไม้สด	๑๒๖๔	จวงจันท์ จันท์คณา ดู พรานบุรพ์	๑๓๕๓
งานปักผ้าโบราณ	๑๒๗๑	จองถนน, กลบท	๑๓๕๓
ง้าว	๑๒๗๘	จองถนน : สำนวน	๑๓๕๓
งิ้ว : การแสดง	๑๒๗๙	จองเปรียง, พระราชพิธี	๑๓๕๓
งิ้ว : พืช	๑๒๘๘	จองอกตาน, ประเพณี	๑๓๕๔
งูกระหวัดหาง, กลบท	๑๒๙๐	จ้องหน่อง	๑๓๕๕
งูกินหาง, กลบท	๑๒๙๐	จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ	๑๓๖๐
งูกินหาง : การเล่น	๑๒๙๑	จอมคีรีนาคพรต, วัด	๑๓๖๘
งูสวัด	๑๒๙๒	จอมทอง, เขต	๑๓๗๐
เงาะ : พืช	๑๒๙๒	จอมบึง, อำเภอ	๑๓๗๒
เงาะป่า, บทละคร	๑๒๙๓	จอมสุรางค์อุปถัมภ์, โรงเรียน	๑๓๗๕
เงินก้นตุ้ง	๑๒๙๘	จะเข้ : เครื่องดนตรี	๑๓๗๘
เงินตราไทย	๑๒๙๘	จะครึก ดู ตะครึก	๑๓๘๐
เงินอี่แปะที่จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๓๐๗	จะปิ้ง	๑๓๘๐
เงี้ยว	๑๓๑๑	จักจั่น, ของเล่น	๑๓๘๒
จดหมายจางวางหรั้า	๑๓๑๗	จักรปาณี, หลวง	๑๓๘๓
จดหมายเหตุ	๑๓๑๘	จักรพรรดิราช	๑๓๘๔
จตุจักร, เขต	๑๓๒๑	จักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร, วัด	๑๓๙๑
จตุปัจจัย	๑๓๒๕	จังกอบ	๑๓๙๔
จตุรงค์นายก, กลบท	๑๓๓๒	จังกอน	๑๓๙๕
จตุรงค์ประดับ, กลบท	๑๓๓๒	จันทกนิรค้ำฉันท	๑๓๙๕
จตุรงค์ยมก, กลบท	๑๓๓๓	จันทกุมารชาตก	๑๔๐๑
จตุโลภบาล	๑๓๓๓	จันทโครบ : นิทาน	๑๔๐๒
จตุสดมภ์	๑๓๓๕	จันทน์ : พืช	๑๔๐๓
จรกา	๑๓๓๖	จันทน์กะพ้อ : พืช	๑๔๐๕
จรดพระนังคัล, พระราชพิธี	๑๓๓๗	จันทน์กะพ้อ, วัด	๑๔๐๕
จระเข้, ธง	๑๓๔๙	จันทบุรี, จังหวัด	๑๔๐๗
จระเข้ขวางคลอง, เพลง	๑๓๔๙	จันทบุรี, วัด	๑๔๑๘
จระเข้เผือก : นิทาน	๑๓๕๐	จันทบุรีรัตนชาติ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ	๑๔๒๐
จระเข้สามพัน	๑๓๕๐	จันทรเกษม, พระราชวัง	๑๔๒๓
จระเข้หางยาว, เพลง	๑๓๕๑	จันทรคราส : ตำนาน	๑๔๒๗

จันทาราม, วัด	๑๔๒๙	จ้า้ง, ขนม	๑๔๕๔
จันเสน, เมือง	๑๔๒๙	จามจุรี : พืช	๑๔๕๕
จันอับ	๑๔๓๒	จามรี	๑๔๕๕
จัน : เครื่องใช้	๑๔๓๒	จ่าנג รังสิกุล, นาย	๑๔๕๖
จับปิ้ง ดู จะปิ้ง	๑๔๓๔	จำปา : พืช	๑๔๕๘
จาดุรทิส, กลบท	๑๔๓๔	จำปี : พืช	๑๔๕๙
จามร	๑๔๓๔	จ้าจี้ : การเล่น	๑๔๖๐
จารึกในภาคกลาง	๑๔๓๕	จิงจี้ : ของเล่น	๑๔๖๐
จารึกเรื่องสร้างภูเขาวัดราชคฤห์, กลอน	๑๔๔๖	จิงจี้ : ทหารหญิง	๑๔๖๑
จำมงกุฎ, ขนม	๑๔๔๘	จิงจี้ : รูปประติษฐานในจิตรกรรม	๑๔๖๑
จาก, ขนม	๑๔๔๙	จิงจี้ไล่สำเภา ดู จิงจี้ : รูปในจิตรกรรม	๑๔๖๒
จาก : พืช	๑๔๕๑	จั้งจกทัก : ความเชื่อ	๑๔๖๒
จากพราก, นก	๑๔๕๒	จิตรกรรมกระบวนจีน	๑๔๖๒